

# GRA EDUKACYJNA MIASTA AFRYKI

Gra jest częścią międzynarodowego projektu edukacyjnego BUILD Solid Ground, realizowanego w Polsce przez Habitat for Humanity Poland we współpracy z Fundacją „Kultury Świata”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Fundacją Inna Przestrzeń, oraz z Fundacją "Afryka Inaczej".

Celem projektu jest podniesienie świadomości i wiedzy na temat wyzwań globalnego mieszkalnictwa, a także - poprzez ukazanie współzależności pomiędzy rozwojem lokalnym a rozwojem krajów Globalnego Południa - zachęcenie do osobistego zaangażowania się w realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju.

*Projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej. Jest częścią Solid Ground, międzynarodowej kampanii rzeczniczej Habitat for Humanity, której celem jest poprawa dostępu do ziemi jako krok do uzyskania godnego miejsca do życia.*

*This project is funded by the European Union. It is part of Solid Ground, Habitat for Humanity's global advocacy campaign for access to land for decent shelter.*



A GLOBAL ADVOCACY CAMPAIGN  
OF HABITAT FOR HUMANITY



This project is funded by  
the European Union



# DAKAR

stolica

rajd

miasto

administracja



Dakar, zlokalizowany na Półwyspie Zielonego Przylądka, to stolica Senegalu stanowiąca centrum gospodarcze, polityczne i kulturowe kraju. Kolonialna przeszłość związana z Francją pozostawiła swój ślad w kulinariach - w Dakarze niezwykle popularne są kawiarnie i piekarnie z bagietkami. Dakar liczy 3,5 miliona mieszkańców.

# SENEGAL

państwo

Afryka Zachodnia

Paryż-Dakar

francuski



Senegal to kraj położony w Afryce Zachodniej nad Oceanem Atlantyckim. Liczba ludności wynosi ok. 14,3 mln mieszkańców.

W Senegalu językiem urzędowym jest francuski, jednak ludność posługuje się wieloma językami (wolof, serer, fulfulde). Pierwszym prezydentem kraju był poeta Léopold Sédar Senghor, który rządził Senegalem przez 20 lat.

# BAOBAB

drzewo

Afryka

długowieczność

starość



Baobaby to długowieczne drzewa, niezwykle odporne na wysokie temperatury i suchy klimat. Ich średnica może wynosić nawet 15 metrów. Senegalczyki nazywają je „drzewami życia”, ponieważ każdą ich część można wykorzystać: liście i owoce stanowią istotny składnik lokalnej diety i środek leczniczy. Korę baobabów używa się do wyrobu koszy i ubrań, zaś pestki do produkcji oleju.



# ORGANIZACJA POZARZĄDOWA

stowarzyszenie  
społeczniczy  
pomoc  
działanie



Pierwsze organizacje pozarządowe w Senegalu, których rozwój przypada na lata 60. XX wieku, związane były z instytucjami kościelnymi działającymi na rzecz środowisk wiejskich. Ważnym momentem dla aktywności organizacji non-profit były lata 70., kiedy Senegal i wiele innych państw Afryki Zachodniej borykało się z rekordowymi okresami suszy.

# ENERGIA SŁONECZNA

panele

światło

źródło

słońce



Senegal jest afrykańskim liderem pod względem wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, takich jak energia pozyskiwana z promieniowania słonecznego. Aby uniezależnić się od paliw kopalnych, niedawno zainstalowano piątą już elektrownię słoneczną w mieście Kahone. Mieszkańcy coraz częściej korzystają z paneli słonecznych i kolektorów generujących energię cieplną.

# PANELE SŁONECZNE

kolektor

ekologia

źródło

słońce



Słoneczne panele fotowoltaiczne przeznaczone są do pozyskiwania energii emitowanej przez słońce i przetwarzania jej na prąd elektryczny. W Senegalu stały dostęp do prądu posiada około 6 z 14 milionów mieszkańców (w regionach wiejskich 28% Senegalczyków), a energię elektryczną coraz częściej czerpie się także ze źródeł odnawialnych.

# STYGMATYZACJA

stereotyp

uproszczenie

znak

dyskryminacja



Stygmatyzacją określa się postawę społeczną przepełnioną negatywnym odbiorem danej osoby lub grupy ludzi ze względu na charakteryzujące tę grupę właściwości fizyczne lub psychiczne, styl życia, system wartości.

W Senegalu wśród grup potencjalnie zagrożonych stygmatyzacją i odrzucanych w kontaktach społecznych są m.in. osoby chore (np. na polio, czy też nosiciele wirusa HIV).



# DZIELNICA

miasto

sąsiedzi

ulice

mapa



Dakar składa się z 19 dystryktów o różnym charakterze i układzie dzielnic: urzędowym, mieszkalnym, handlowym, portowym. W obrębie Dakaru znajduje się również wyspa Gorée - historyczne i symboliczne miejsce, upamiętniające afrykańskie niewolnictwo, wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

# PORT

ryba

statek

brzeg

handel



Zlokalizowany w Dakarze port jest bardzo ważnym punktem handlowym na mapie Afryki. Sektor rybołówstwa i handlu międzynarodowego odgrywa kluczową rolę w gospodarce Senegalu. Do Mali, Szwajcarii i Indii eksportowane są np. ryby, orzeszki ziemne, fosforany i bawełna, zaś z Francji, Chin i Nigerii importowana jest żywność, napoje i paliwa. Produkty rybne stanowią aż 37% krajowego eksportu do Azji i Europy.

# RYBOŁÓWSTWO

wędką

morze

łódź

sieci



Dzięki wyjątkowo sprzyjającym warunkom naturalnym Senegal posiada jedno z najbogatszych łowisk na świecie. Ryby morskie stanowią główne źródło dochodu dla społeczności przybrzeżnych. Zatrudnienie w rybołówstwie zapewnia dochód dla prawie 20% siły roboczej. Szacowane roczne spożycie ryb na jednego mieszkańca wynosi 26 kg, czyli znacznie powyżej średniej światowej wynoszącej 16 kg.

# ABUDŻA

miasto

stolica

metropolia

mieszkańcy



Abudża to stolica Nigerii od 1991 roku. Impulsem do jej zaplanowania oraz wybudowania od podstaw w latach 80. XX w. było przeludnienie poprzedniej stolicy - Lagos. Abudża położona jest w centralnej części kraju, na obszarze wzgórz Chukuku, dzięki czemu zapewnia większą neutralność pod względem etnicznym i religijnym w tym różnorodnym i wieloetnicznym państwie.



# NIGERIA

państwo

Afryka Zachodnia

ropa naftowa

Abudża



Nigeria położona jest w Afryce Zachodniej nad Zatoką Gwinejską. Posiada jedną z najprężniej działających gospodarek na kontynencie, a liczba ludności wynosi 190 mln, co czyni Nigerię najbardziej zaludnionym państwem Afryki. W kraju występuje ok. 250 różnych języków, zaś oficjalnym jest angielski. Blisko połowę ludności stanowią wyznawcy islamu (głównie na północy), pozostali to chrześcijanie (40%) oraz wyznawcy rodzimych religii afrykańskich.

# PLANTACJA

uprawa

owoce

rośliny

zbiory



Dogodne warunki naturalne w Nigerii - kraju gorących stref klimatycznych - sprzyjają rolnictwu, którym zajmuje się 70% ludności. Na nigeryjskich plantacjach dominują: kakao, orzeszki ziemne, bawełna, palma oleista, trzcina cukrowa, kukurydza, ryż, soja, sorgo, proso, maniok, kaczuk i owoce cytrusowe. Produkty te stanowią podstawę kuchni nigeryjskiej, a także ważny towar eksportowy do krajów Europy.

# ŻYWNOŚĆ

warzywa

produkcja

jedzenie

rolnictwo



Aż 78% całego terytorium Nigerii zajmują grunty rolne związane z produkcją żywności, przeznaczonej zarówno na użytek wewnętrzny, jak i na eksport.

Nigeryjskie rolnictwo nie zaspokaja jednak krajowego zapotrzebowania na żywność.

W celu wzrostu lokalnej produkcji żywności wprowadzono zakaz importu wielu podstawowych artykułów, przy jednoczesnym podniesieniu cen na produkty przetworzone (np. słodyczne), sprowadzane z krajów tzw. Globalnej Północy.

# ROPA NAFTOWA

surowiec

paliwo

benzyna

rafineria



Nigeria jest 6. na świecie i największym w Afryce eksporterem ropy naftowej - najważniejszego surowca energetycznego, zwanego „czarnym złotem”. Przemysł petrochemiczny stanowi najważniejszy dział gospodarki Nigerii i główne źródło dochodów kraju. Wydobycie ropy często wiąże się jednak z wyzyskiem lokalnych społeczności, łamaniem praw pracowniczych, utratą prawa do ziemi oraz degradacją środowiska.



# SUROWIEC

materiał  
wydobyte  
energia  
węgiel kamienny



Wydobycie i eksport ropy naftowej i gazu ziemnego stanowi główne źródło dochodu narodowego Nigerii. Mimo tego aż 80% krajowego zapotrzebowania na przetworzone i gotowe do użytku paliwa płynne pokrywane jest z importu. Wśród nigeryjskich bogactw naturalnych wyróżnia się także: rudy żelaza, talk, gips, ołów, cynk, węgiel kamienny, kamienie szlachetne oraz złoto.

# RZEKA

woda

erozja

koryto

prąd



Nigeria podzielona jest na trzy części przez rzeki Benue i Niger, które zbiegają się w centrum kraju, a w regionie Deltę Nigru wpadają do Oceanu Atlantyckiego. Na północnym wschodzie kraju znajduje się także jezioro Czad. W okresie suszy rzeki wpływające do jeziora często wysychają, znacznie zmniejszając jego powierzchnię i powodując niedobory wody wśród lokalnych społeczności.

# ELEKTRYCZNOŚĆ

prąd elektryczny

światło

błyskawica

bateria słoneczna



Mimo potencjału użycia wielu różnych rodzajów źródeł energii (ropa naftowa, źródła odnawialne, panele słoneczne, elektrownie wodne) aż 2/3

Nigeryjczyków nie ma stałego dostępu do elektryczności. Częstym elementem miejskiego krajobrazu są napędzane na paliwo agregaty prądotwórcze, wykorzystywane przez mieszkańców, którzy nie mają stałego dostępu do energii elektrycznej.

# METROPOLIA

miasto

centrum

obszar

rozwój



Nigeryjskie miasto Lagos to najbardziej zaludniona metropolia w Afryce (ok. 20 mln mieszkańców).

Stanowi centrum gospodarcze, ekonomiczne i kulturowe kraju. Lagos zachwyca miejskim krajobrazem drapaczy chmur, kinem Nollywood, charakterystycznymi żółtymi taksówkami, tempem życia oraz mieszanką kultur i języków (ponad 250 grup etnicznych).



# PRZELUDNIENIE

gęstość zaludnienia

ludzie

demografia

terytorium



W obrębie nigeryjskiego miasta Lagos znajduje się Makoko – jedno z największych na świecie slumsów położonych na wodzie. Tamtejsza ludność boryka się z licznymi wyzwaniami wynikającymi z przeludnienia miasta: m.in ograniczony dostęp do elektryczności, żywności i wody pitnej, ubóstwo energetyczne, bezrobocie, zanieczyszczenie środowiska.

# NAIROBI

stolica

administracja

mieszkańcy

miasto



Nairobi - jako stolica  
i największe miasto Kenii -  
uznawane jest za  
prawdziwe centrum  
gospodarcze  
i kulturowe Afryki  
Wschodniej, zamieszkiwane  
przez ponad 6 milionów  
mieszkańców. Jedną  
z dzielnic Nairobi jest  
Kibera, drugie pod  
względem wielkości slumsy  
w Afryce.

# KENIA

Afryka  
park narodowy  
slums  
państwo



Kenia należy do najszybciej rozwijających się krajów w Afryce Subsaharyjskiej. Jest eksporterem herbaty, kawy i ciętych kwiatów (róże, goździki). Gospodarczy sektor usług zdominowany jest przez turystykę (ponad milion turystów rocznie), która zapewnia znaczące dochody do budżetu państwa.

# DYSKRYMINACJA

stereotyp  
uprzedzenie  
nierówność  
prawa człowieka



Dyskryminacja to zjawisko niesprawiedliwego, wynikającego z uprzedzeń, traktowania określonej grupy osób odznaczającej się wspólną cechą np. płcią, pochodzeniem etnicznym, narodowością, religią. W wielu krajach na świecie dyskryminacyjne przepisy dotyczą kobiet, np. w odniesieniu do małżeństwa, rozvodu i opieki nad dziećmi.



# PRAWA KOBIET

wolność  
dziewczyna  
równość  
uprawnienie



W Kenii mieszka około 24 miliony kobiet, a prawa wielu z nich - zarówno kobiet, jak i dziewczynek - są do dziś łamane, np. na skutek przemocy. W historii Kenii zapisała się w szczególności Wangari Maathai - pierwsza Afrykanka, która otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla za swój wkład w zrównoważony rozwój, walkę o pokój i demokrację.

# WARUNKI SANITARNE

higiena

woda

zdrowie

czystość



Na całym świecie w związku z brakiem dostępu do czystej wody, odpowiednich urządzeń sanitarnych i nieprzestrzeganiem podstawowych zasad higieny umiera codziennie blisko 2 tysiące dzieci. Szacuje się, że aż 70% społeczeństwa Kenii mieszka w gospodarstwach niespełniających podstawowych warunków sanitarnych.

# WODA

picie

butelka

życie

żywiot



Jednym z większych wyzwań dla wielu mieszkańców Kenii jest brak stałego dostępu do bieżącej wody, konieczność korzystania ze studni oddalonych od miejsca zamieszkania oraz problemy związane ze skażeniami zbiorników wodnych. Spośród mieszkańców wsi jedynie 57% posiada dostęp do bieżącej wody pitnej.

# SLUMSY

ubóstwo

ulica

szansa

barak



Kibera (dzielnica Nairobi)  
uznawana jest za  
największy slums w Afryce  
Wschodniej. Teren  
zamieszkiwany jest przez  
około 250 tys. osób.  
Większość mieszkańców  
Kibery walczy  
z ubóstwem, brakiem  
infrastruktury sanitarnej  
i dostępu do bieżącej wody,  
mimo tego dzielnica  
uważana jest przez wielu  
turystów za jedną z  
ciekawszych atrakcji  
turystycznych Kenii.



# ONZ

instytucja  
organizacja  
świat  
współpraca



W Nairobi znajduje się jedna z siedzib Organizacji Narodów Zjednoczonych, której celem jest utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, poprawa poziomu życia i dobrobytu mieszkańców, ograniczenie ubóstwa oraz rozwiązywanie konfliktów międzynarodowych. Biuro w Nairobi wspiera inicjatywy rozwojowe i działania związane ze sprawiedliwością społeczną, równością płci, promowaniem praw człowieka oraz ochroną środowiska.

# TURYSTYKA

podróż

hotel

wycieczka

mapa



Gospodarka Kenii jest jedną z najbardziej zaawansowanych i największych gospodarek w Afryce Wschodniej. Turystyka stanowi jedno z głównych źródeł dochodu do budżetu państwa, zaś popularnymi atrakcjami turystycznymi jest Park Narodowy Masai Mara, kurorty nadmorskie w Mombasie, wyprawy na tzw. safari oraz turystyka slumsowa.

# RASIZM

skóra

kolor

uprzedzenie

rasa



Rasizm to zespół poglądów, według których istnieją naturalne oraz wrodzone różnice między rasami ludzkimi, co w efekcie prowadzi do dominacji i wyższości jednej rasy nad pozostałymi. W Kenii wiele form dyskryminacji pojawia się w stosunku do albinosów.

# MIASTO

ulica

metropolia

urząd

mieszkańcy



Jednym z najdroższych na świecie miast, biorąc pod uwagę koszty życia (mieszkanie, transport, żywność, odzież), jest Luanda, stolica Angoli. Największym wydatkiem dla afrykańskich gospodarstw domowych w miastach jest zakup mieszkania, które kosztuje średnio o 55 % więcej niż w innych regionach świata.



# WIEŚ

rolnictwo

osada

przyroda

pole



81% społeczności Nigru  
mieszka na terenach  
wiejskich. Stały dostęp do  
prądu posiada zaledwie  
5% mieszkańców wsi.  
Największym miastem  
Nigru jest stolica kraju  
- Niamej, w której mieszka  
blisko 1,5 miliona  
mieszkańców.

# DOM

rodzina

budynek

bezpieczeństwo

mieszkanie



Tuaregowie to tradycyjna ludność nomadyczna, podróżująca po pustyni razem z całym swoim dobytkiem. Zajmują się hodowlą bydła i kóz, a także rzemiosłem. Przez kilka stuleci Tuaregowie kontrolowali sieć handlu przez Saharę, m.in. w Mali, Nigrze oraz Burkina Faso.

# MIGRACJE

podróż

nowy dom

zmiana

walizka



Migracje (przymusowe lub dobrowolne - w celach zarobkowych) są jednym z ważniejszych zjawisk współczesnego świata.

Spośród 2.2 miliona uchodźców z Rogu Afryki, prawie 1 milion to Somalijszczyzy znajdujący schronienie m.in w Kenii, Etiopii, Jemenie, Erytrei, Dżibuti i Ugandzie.

# WSPÓŁPRACA ROZWOJOWA

solidarność

partnerstwo

ubóstwo

zmiana



W Wieloletnim programie  
współpracy rozwojowej  
realizowanym w Polsce na  
lata 2016-2020,  
priorytetowymi krajami  
afrykańskimi są: Etiopia,  
Kenia, Senegal, Tanzania.



# TELEFON KOMÓRKOWY

rozmowa

sms

komunikacja

Internet



W Afryce Subsaharyjskiej odnotowuje się obecnie 420 milionów unikalnych abonentów telefonii komórkowej. Do 2020 r. liczba ta ma wynieść ponad pół miliarda, co sprawia, że Afryka jest najszybciej rozwijającym się rynkiem telefonów komórkowych. Najbardziej zaludnionymi rynkami są: Demokratyczna Republika Konga, Etiopia, Nigeria i Tanzania.

# INTERNET

email

sieć

komputer

komunikacja



Na początku 2018 roku  
Afryka odnotowała  
najszybsze tempo wzrostu  
dostępu do Internetu,  
a liczba użytkowników sieci  
internetowej na całym  
kontynencie wzrosła  
o ponad 20% w  
porównaniu z 2017 r.  
W ostatnim czasie dostęp  
do sieci zyskali zwłaszcza  
mieszkańcy Mali, Beninu,  
Sierra Leone, Nigru  
i Mozambiku.

# GLOBALNE POŁUDNIE

ubóstwo

kolonie

rolnictwo

surowce naturalne



Globalne współzależności  
to inaczej wzajemne  
oddziaływanie między  
krajami Globalnej Północy  
i Globalnego Południa,  
w różnych obszarach  
życia: kulturowym,  
społecznym,  
gospodarczym  
i politycznym.

# NIERÓWNOŚCI

dysproporcje

biedny

bogaty

różnica



Jedną z przyczyn nierówności w Mozambiku jest brak edukacji i wysoki odsetek analfabetyzmu - aż 45% społeczeństwa nie potrafi czytać ani pisać. Biorąc pod uwagę podział płciowy, wśród mężczyzn analfabeci stanowią 30%, natomiast wśród kobiet 58%.



# RÓŻNORODNOŚĆ

wielokolorowy  
wielokulturowy  
urozmaicenie  
tęcza



Szacuje się, że mieszkańcy Afryki Subsaharyjskiej posługują się łącznie ponad 2 tysiącami różnych języków. Liczba ta odzwierciedla wyjątkową różnorodność kulturową i społeczną mieszkańców kontynentu.

# SOLIDARNOŚĆ

odpowiedzialność

pomoc

razem

współpraca



Oddolne inicjatywy na rzecz solidarności kobiet podejmowane m.in. w Ghanie, Nigerii, Liberii, Sierra Leone wpływają na zmiany demokratyczne podejmowane w tych krajach. Jedną z ważniejszych postaci walczących o prawa kobiet jest liberyjska działaczka Ellen Johnson-Sirleaf, która była pierwszą w Afryce kobietą na stanowisku prezydenta kraju.

# DEKOLONIZACJA

wolność  
wyzwolenie  
kolonie  
niepodległość



Proces dekolonizacji Afryki przebiegał w 3 fazach: w latach 50. XX wieku w gronie państw niepodległych znalazły się arabskie kraje Afryki Północnej oraz Ghana i Gwinea. Drugą fazę zapoczątkował tzw. „Rok Afryki” (1960), w którym 17 krajów uzyskało niepodległość. W trzeciej fazie, w latach 70., niepodległość uzyskały m.in. Mozambik i Angola.

# GLOBALIZACJA

Internet  
połączenie  
współzależność  
komunikacja



W epoce globalizacji mieszkańcy różnych regionów świata są połączeni siecią wzajemnych powiązań i współzależności. Globalny handel przynosi na polski rynek np. kakao z Ghany, kawę z Etiopii, czy też ropę naftową z Nigerii. Przez granice państw nieustannie przepływają nie tylko towary czy usługi, lecz także informacje, technologie i zwyczaje kulturowe.



# TARG

rynek  
sprzedaż  
produkt  
zakupy



Kumasi Central Market, znany również jako rynek Kejetia, jest największym otwartym targowiskiem w kontynentalnej Afryce i znajduje się w samym sercu Kumasi, stolicy dawnego Królestwa Aszanti w Ghanie. Dziennie odwiedzany jest przez 14 tysięcy osób.

# SKLEP

sprzedający

płatność

kupujący

zakupy



Zakupy w sklepach w Tanzanii, Kenii lub Lesotho od lat można opłacać przy pomocy telefonu komórkowego. W krajach tych działa usługa M-PESA, która pozwala na wykonywanie przelewów oraz płacenie za zakupy poprzez wysłanie sms'a.

Z usługi korzysta już ponad 30 milionów osób.

# EDUKACJA

szkoła

uczeń

nauczyciel

wykształcenie



W Tanzanii lekcje w szkołach podstawowych prowadzone są w języku suahili lub innym języku rodzimym (spośród 120 używanych przez Tanzańczyków).

W szkołach średnich i na uniwersytecie edukacja odbywa się w języku angielskim. Dlatego mieszkańców Tanzanii można nazwać prawdziwymi poliglotami.

# PRACA

pieniądze  
bezrobocie  
wysiętek  
człowiek



Chiny są jednym z głównych partnerów handlowych w wielu krajach Afryki, np. w Angoli, Republice Południowej Afryki, Mozambiku, Sudanie, Kamerunie. Skutkiem współpracy jest napływ chińskich pracowników, specjalistów i techników, którzy pracują przy budowie dróg, kolei oraz w sektorze rolnym.



# HANDEL

towary

produkty

sprzedaż

zakupy



Handel między krajami Globalnego Południa i Globalnej Północy nie zawsze opiera się na zasadzie sprawiedliwości. Jednym z przykładów jest koltan - surowiec niezbędny do produkcji telefonów komórkowych i laptopów, wydobywany bardzo często w nieludzkich warunkach przez pracowników kopalni w Demokratycznej Republice Konga.

# USŁUGI

praca

czynność

wynagrodzenie

fryzjer



Jedną z bardziej popularnych usług świadczonych we współczesnych krajach afrykańskich jest fryzjerstwo. W Republice Południowej Afryki, Kenii i Nigerii jedną z najszybciej rosnących kategorii sprzedawanych produktów są preparaty przeznaczone do pielęgnacji włosów (odżywki, maski, żele itp.)

# TRANSPORT

samochód

samolot

pojazd

pociąg



Najpopularniejszym środkiem transportu w Nairobi (stolicy Kenii) są tzw. "matatu" - pojazdy komunikacji miejskiej, niewielkie minibusy, którymi podróżować może około 15 osób. Kenijskie "matatu" słyną z tego, że zwykle są kolorowo ozdobione, a wewnątrz pojazdu gra głośna muzyka.

# ADMINISTRACJA

urząd

dokument

prawo

władza



Regionalną organizacją zrzeszającą 15 państw Afryki Zachodniej jest ECOWAS, które powstało na mocy traktatu z Lagos z 1975 roku. Głównym celem tej organizacji jest promowanie integracji gospodarczej pomiędzy krajami oraz współpraca z organami władzy i administracji ma rzecz stabilizacji w regionie.



# RELIGIA

duchowny

modlitwa

Bóg

wiara



W Afryce występuje wiele różnych religii: chrześcijaństwo, islam, judaizm, hinduizm oraz tradycyjne religie rodzime, w których kluczowe znaczenie przypisywane jest np. duchom przodków. Wierzenia religijne z Nigerii i Beninu często charakteryzują się synkretyzmem, to znaczy łączeniem elementów z różnych religii.